

EU:s paket om militär rörlighet

Försvarsdepartementet

Dokumentbeteckning

JOIN(2025) 846

Celexnummer 52025JC0846

JOINT COMMUNICATION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND
THE COUNCIL on Military Mobility

COM(2025) 847

Celexnummer 52025PC0847

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE
COUNCIL on establishing a framework of measures to facilitate the transport
of military equipment, goods and personnel across the Union

Sammanfattning

Paketet om militär rörlighet består av ett gemensamt meddelande från kommissionen och den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik och ett förslag till förordning. Syftet är att göra gränsöverskridande militär transport mer förutsägbar, snabbare och mer tillförlitlig, samtidigt som påverkan på civil trafik hålls så låg som möjligt. Förslaget omfattar harmoniserade tillståndsprocesser, förbättrad hantering av militär transport vid kriser, förstärkt motståndskraft (resiliens) för strategisk infrastruktur med dubbla användningsområden samt nödvändig samordning och samarbete mellan EU och Nato. Kommissionen och den höga representanten framhåller att välfungerande militär rörlighet är avgörande för EU:s stöd till Ukraina och europeisk försvarsberedskap.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har visat på betydelsen och behovet av väl fungerande militär rörlighet inom Europa. Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget delar regeringen bedömningen att den militära

rörligheten i Europa bör stärkas och stödjer därför den övergripande målsättningen med paketet.

Regeringen delar kommissionen och den höga representantens bedömning att en välfungerande militär rörlighet är en viktig möjliggörare för EU:s stöd till Ukraina. För att ytterligare stärka den europeiska försvarsberedskapen och stödet till Ukraina stödjer regeringen ambitionen att förlänga EU:s militära rörlighetskorridorer till Ukraina och Moldavien. Regeringen välkomnar även kommissionens ambitioner att avlägsna administrativa hinder och försäkra att militära transporter kan ges företräde i en nödsituation. Det är viktigt att säkerställa att ny unionslagstiftning inte skapar hinder för den militära rörligheten.

Vidare anser regeringen att EU-Natosamarbetet inom militär rörlighet är centralt och det är positivt att kommissionen avser intensifiera samarbetet.

Samtidigt är det viktigt att undvika duplicering i EU- och Natostrukturerna. EU har en avgörande roll för att stödja europeiska allierades bidrag i Nato. Detta görs genom att skapa förutsättningar för utveckling av militär förmåga i Europa. Medan Nato bör stå för kravställning, användande och uppföljning av militär förmåga för kollektivt försvar. Medlemsstater som är medlemmar i både EU och Nato spelar en viktig roll i arbetet med att skapa samverkan mellan de båda organisationerna.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Att stärka den militära rörligheten i Europa lyftes fram som ett prioriterat område i vitboken för europeisk försvarsberedskap 2030 (se faktapromemoria 2024/25: FPM34) som kommissionen och den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik presenterade i mars 2025, (se, samt den färdplan som presenterades i oktober 2025 (JOIN (2025) 27) för att konkretisera hur arbetet föreslås tas vidare.

Den 19 november 2025 presenterade kommissionen paketet för militär rörlighet som innehåller ett gemensamt meddelande och ett förslag om en förordning om militär rörlighet.

Paketet för militär rörlighet 2025 bygger på lärdomar från EU:s reviderade handlingsplan för militär rörlighet 2.0 (JOIN (2022)48) och medlemsstaternas åtaganden om förbättrad militär rörlighet från 2024(9225/24). Paketet har utvecklats i nära samarbete med Europeiska unionens utrikestjänst (EEAS) och Europeiska försvarsbyrån (EDA), för att säkerställa att förslagen överensstämmer med Natos standarder och förfaranden.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Gemensamt meddelande om paketet för militär rörlighet

Kommissionens paket för militär rörlighet innehåller ett flertal förslag på åtgärder som syftar till att göra gränsöverskridande militära transporter mer förutsägbara, snabbare och mer tillförlitliga, samtidigt som påverkan på civil trafik hålls så låg som möjligt. Kommissionens förhoppning är att genom de föreslagna åtgärderna underlätta samordningen och göra det säkrare att flytta trupper och militär utrustning över hela Europa. Kommissionen vill stärka den militära rörligheten inom EU genom ett antal åtgärder som syftar till att undanröja administrativa hinder, inrättande av ett nytt krishanteringssystem för militära transporter, öka transportinfrastrukturens motståndskraft, effektivisera kapacitetsutnyttjandet och stärka samordningen mellan EU och Nato.

Kommissionen föreslår att ett EU-omfattande område för militär rörlighet skapas senast 2027 och genom det ta EU ett steg närmare att etablera ett rättsligt ramverk för att underlätta gränsöverskridande militär rörlighet mellan medlemsstater, ett så kallat ”militärt Schengen”.

Följande åtgärdsområden lyfts fram som centrala:

- nya gemensamma EU-regler för militära transporter.
- inrättande av ett nytt krishanteringssystem för militära transporter (EMERS).
- beredskap för civil-militär infrastruktur

- skapa en solidaritetsmekanism för militära transporter
- stärkt styrning och samordning, samt
- fördjupade partnerskap med exempelvis Nato och Ukraina.

Utöver detta poängterar kommissionen att övningar och stresstester också utgör ett centralt verktyg för att stärka EU:s militära rörlighet genom att identifiera operativa, rättsliga och infrastrukturella förbättringsbehov. Genom övningar kan förfaranden prövas, samordningen mellan medlemsstaterna förbättras, interoperabiliteten med partners stärkas samt ge erfarenheter som kan ligga till grund för policyutveckling, planering och investeringar. Kommissionen föreslår därför att det införs årliga beredskapskontroller för militära transporter och regelbundna stresstester inom exempelvis tullområdet eller samspelet mellan civilt skydd och militär rörlighet för att säkerställa unionens beredskap och identifiera förbättringsområden.

Kommissionen framhåller i det gemensamma meddelandet att den föreslagna förordningen även kommer att ha en viktig roll för det fortsatta stödet till Ukraina. Detta sker genom att förstärka transportinfrastruktur med dubbla användningsområden, effektivisera regelverket för transport av militär materiel och förenkla de administrativa och juridiska processer som krävs när militära transporter sker mellan medlemsstater inom Europa. Åtgärderna kan möjliggöra snabbare förflyttning av militärt stöd till Ukraina och till unionens östra gränser. Sammantaget kan insatserna stärka Ukrainas logistiska förbindelser med unionen och bidra till de bredare målen om att stärka Europas säkerhet och försvar.

Kommissionen lyfter även att samarbetet mellan offentlig och privat sektor samt en välfungerande civil-militär samverkan är avgörande för att möjliggöra effektiv militär rörlighet inom ramen för ett totalförsvarsperspektiv i linje med EU:s beredskapsstrategi (se faktrapomemoria 2024/25: FPM35). En fördjupad samverkan genom kapacitetsuppbyggnad, tydliga kommunikationskanaler, gemensam beredskaps- och resiliensplanering samt aktivt deltagande i övningar kan avsevärt stärka såväl beredskap som samordning. Ökad medvetenhet och delaktighet från civila aktörer och myndigheter kan vidare bidra till mer harmoniserade gränsöverskridande förfaranden och därigenom förbättrad militär rörlighet.

1.2.2 Förordningsförslag om inrättande av ramverk för åtgärder som underlättar transport av militär utrustning, varor och personal inom unionen

Avlägsna administrativa hinder

Kommissionen föreslår att införa EU-harmoniserade regler för militär rörlighet. Detta inkluderar bland annat gemensamma och standardiserade förfaranden för gränsöverskridande militär transport, en maximal handläggningstid om tre dagar samt förenklade tullförfaranden. Syftet är att minska administrativa hinder som i dag fördröjer militära transporter inom unionen. Kommissionen föreslår även i förordningen att militära transporter bör undantas vissa civila krav så som trafikförbud under helger och högtider och möjliggöra för medlemsstater att när så är nödvändigt medge undantag från cabotageregler i vissa situationer.

Kommissionen lyfter att arbetet med de multilaterala överenskommelser (tekniska arrangemang, TA) som den Europeiska Försvarsbyrån (EDA) tagit fram vid gränsöverskridande militära transporter för att underlätta tillståndsförfaranden idag utgör ett viktigt underlag för att harmonisera processerna. Överenskommelserna tillämpas dock på frivillig basis och genomförs inte enhetligt av anslutna medlemsländer. Det medför brister i harmonisering av regler och förfaranden för militära transporter, skapar operativ osäkerhet samt administrativ belastning som försenar och försvagar unionens möjlighet att snabbt förflytta trupper.

Kommissionen föreslår således att dessa avtal ska bli bindande genom att bland annat utfärda stående diplomatiska tillstånd vid gränspassage som ska vara giltiga tills dess att de upphävs av mottagande medlemsstat. Tillstånden ska enbart kunna upphävas vid force majeure eller om allvarligt hot mot allmän ordning eller nationell säkerhet.

Kommissionen föreslår även att inrätta ett digitalt informationssystem för militära transporter som ska vara fungerande senast 2030. Systemet ska drivas och underhållas av kommissionen med syftet att skapa en överblick över pågående militära transporter och digital hantering av tulldokumentet ”EU formulär302”.

Inrättande av ett nytt krisramverk (EMERS)

Som tidigare konstaterats i handlingsplanen för militär rörlighet 2.0 finns ett behov av gemensamma EU-ramverk för att möjliggöra storskaliga och prioriterade transporter av militär personal och materiel vid särskilda omständigheter. Kommissionen föreslår därför att ett nytt krishanteringssystem för militär rörlighet (EMERS) etableras för att möjliggöra snabbspärsförfaranden och prioriterad tillgång till infrastruktur för militära transporter om agerar inom ramen för EU eller Nato. Syftet är att effektivisera unionens förmåga att agera vid hastigt uppkomna situationer och förbättra operativ beredskap. Det skulle exempelvis kunna handla om försämringar i unionens säkerhetsmiljö eller naturhändelser eller kriser skapat av människan som kräver insatser av väpnade styrkor och som berör hela eller delar av unionen, eller hot i tredjeländer.

Vid aktivering av krisramverket kan undantag göras från flera unionsrättsliga regelverk som reglerar bland annat offentlig kontroll av livsmedel, foder och hundar. Det föreslås även att en medlemsstat ska tillåta militära transporter samt att militära transporter som utförs av civila aktörer ska undantas helt från viss lagstiftning, t.ex. reglerna om cabotage. Samtidigt ska annan lagstiftning, t.ex. kör- och vilotidsregler för förare, bli mer tillåtande.

Enligt det separata meddelandet kan en eller flera medlemsstater, alternativt kommissionen, föreslå att aktivera krisramverket. Därefter föreslås kommissionen ta fram ett förslag som Europeiska unionens råd ska besluta om inom 48 timmar.

Innan kommissionen lämnar ett förslag till rådet om aktivering av EMERS ska kommissionen nyttja all tillgänglig sakkunskap och inhämta relevant underlagsinformation för att bedöma risken för en betydande ökning av volym, frekvens eller hastighet i militära transporter inom unionen. Detta ska bland annat ske genom samråd med unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt i samverkan med Nato, för att säkerställa en heltäckande och välgrundad riskbedömning.

Förstärkt motståndskraft i transportinfrastruktur och större infrastruktursatsningar

Kommissionen föreslår att de fyra utpekade militära rörlighetskorridorerna i EU, där Sverige ingår i den norra korridoren, anpassas till så kallade dubbla

användningsområden (*dual-use*), så att de kan nyttjas för både civila och militära ändamål. Det handlar bland annat om att uppdatera och anpassa väsentlig infrastruktur så att den klarar de avvikelser från civila standarder, när det gäller till exempel höjd, bredd och vikt, som militära transporter innebär. Enligt kommissionens förslag ska medlemsstaterna även identifiera kritisk energi och digital infrastruktur och säkerställa att dessa uppfyller kraven i förordningen.

Vidare introduceras ett verktygspaket för att stärka och skydda kritisk och strategisk infrastruktur. Verktygspaketet ska ha sin utgångspunkt i det s.k. CER-direktivet (Dir 2022/2257). Åtgärderna ska öka cybersäkerheten, energiförsörjningens robusthet samt den operativa beredskapen i såväl fredstid som vid kris.

Resursdelning och gemensam kapacitetsutveckling

För att stärka medlemsstaternas beredskap föreslås inrättandet av en solidaritetsmekanism (*Solidarity pool*) för tillgängliggörande och delning av förmågor kopplad till militär rörlighet. Den ska bestå av en förteckning över registrerade förmågor, som medlemsstaterna anskaffat eller kontrakterat med finansieringsstöd från EU. De förmågor som registreras omfattar transport- och logistikförmågor och ska användas för att säkerställa, optimera och underlätta genomförandet av militära operationer. Resursdelningen är frivillig och det är upp till medlemsstaten som äger förmågan att huruvida den ska delas med en medlemsstat som efterfrågat dem eller inte.

Kommissionens digitala informationssystem för militär rörlighet föreslås användas för att stödja planering och koordinering mellan medlemsstaterna.

Stärkt styrning och samordning

Kommissionen föreslår att en ny grupp för militära transporter (*Military Mobility Transport Group*) etableras för att bistå och ge råd till kommissionen samt för att underlätta samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna i frågor som rör förordningen.

Gruppen föreslås bland annat att fokusera på följande:

- främja kommunikation och samordning mellan medlemsstaterna för att underlätta beviljande av tillstånd för militär transport och

trafikregleringar, särskilt mellan medlemsstater som är belägna längs samma transportkorridorer,

- skapa bättre förutsättningar för användning av förutbestämda trafikupplägg och prioriterade transportvägar vid militära transporter, och
- stärka förutsättningarna för gemensamma upphandlingar mellan medlemsstaterna av transport- och logistikresurser för militära behov.

Gruppen ska bestå av representanter från kommissionen, EEAS, EU:s militära stab, EDA och medlemsstaterna. Även representanter från medlemsstaternas tullmyndigheter och den Europeiska tullmyndigheten föreslås bjudas in vid hantering av tullfrågor. Kommissionen ska agera som ordförande och ansvara för dess sekretariat. Gruppen ska även ha möjlighet att bjuda in Ukraina och Moldavien i syfte att ta tillvara deras erfarenheter samt förbereda Ukraina inför ett framtida EU-medlemskap.

Vidare föreslås den befintliga TEN-T-kommittén (*Trans-European Transport Network*) få en utökad roll i att identifiera och uppgradera ett strategiskt nätverk av transportinfrastruktur för dubbla användningsområden (*dual-use*), liksom att säkerställa samordning mellan civila och militära planeringsprocesser. Därtill ska varje medlemsstat utse en nationell samordnare för gränsöverskridande militär transport.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regeringen analyserar för närvarande förordningsförslaget om inrättande av ramverk för åtgärder som underlättar transport av militär utrustning, varor och personal inom unionen.

Förslaget kan komma att påverka svenska författningar på alla nivåer, lagar, förordningar och myndigheters föreskrifter.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionen avser inte att skjuta till nya medel för paketet för militär rörlighet, i stället förordar de en omfördelning av medel för den innevarande fleråriga budgetramen (MFF) 2021–2027, uppgående till totalt 9,517 miljoner euro, varav 1,504 miljoner euro för 2026 och 8,013 miljoner euro för 2027. Kommissionen har också angett indikativa siffror för MFF 2028–2034 där den totala kostnaden uppskattas till 64,099 miljoner euro.

Anslaget till Europeiska unionens järnvägsbyrå (*ERA*) och Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet (*EASA*) under 2027 föreslås ökas med 2,064 miljoner euro respektive 0,498 miljoner euro genom att transportområdet i Fonden för ett sammanlänkat Europa (*CEF*) minskas med samma belopp. I MFF 2028–2034 föreslår kommissionen en indikativ budget på 11,124 miljoner euro samt 3,771 miljoner euro för de två byråerna, vilket föreslås finansieras genom en minskning av lämpligt relaterat program inom samma rubrik som byråerna normalt finansieras under. För att finansiera utvecklingen av IT-systemet som ska hantera Solidaritetsmekanismen föreslår kommissionen att 2,5 miljoner euro ur fonden för Europeiska försvarsindustriprogrammet (*EDIP*) används för 2027.

För att bygga det IT-system som krävs för inrättandet av solidaritetsmekanismen (*Solidarity Pool*), stärka Centret för samordning av krisberedskap (*ERCC*) inför nya uppgifter, upprätta ett sekretariat för gruppen för militära transporter samt utföra nya uppgifter relaterade till förslaget föreslår kommissionen att flera tjänster inom kommissionen omprioriteras mot dessa områden. Tjänsterna fördelas mellan generaldirektorat för civilskydd och humanitärt bistånd (*DG ECHO*) generaldirektorat för försvarsindustrin och rymdfrågor (*DG DEFIS*), generaldirektoratet för rörlighet och transporter (*DG MOVE*) och generaldirektorat för Beskattning och Tullunion (*DG TAXUD*). Under 2026 gäller det 8 tjänster (1,504 miljoner euro) och under 2027 16 tjänster (2,951 miljoner euro). Kommissionen uppskattar att behovet inför MFF 2028–2034 uppgår till 38 tjänster (49,205 miljoner euro).

Kommissionen anger att förslaget till förordning läggs fram utan en åtföljande konsekvensbedömning med anledning av det brådskande säkerhetsläget och det akuta behovet av att underlätta för militär rörlighet. Kommissionens förslag till förordning åtföljs dock av ett arbetsdokument (SWD(2025) 847 final).

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina utgör en brytpunkt för svensk och europeisk säkerhet. Kriget har inneburit att militär rörlighet prövats i praktiken, bland annat genom de utbildnings- och utrustningsinsatser som genomförts till stöd för Ukraina samt genom att Nato förstärkt sin framskjutna närvaro längs den östra flanken. Regeringen konstaterar att behovet av att stärka den militära rörligheten därmed har tydliggjorts. Regeringen delar även kommissionen och den höga representantens bedömning att en välfungerande militär rörlighet är en viktig möjliggörare för EU:s stöd till Ukraina.

Regeringen välkomnar att kommissionen genom paketet för militär rörlighet presenterat förslag på hur den militära rörligheten i Europa kan stärkas. Militär rörlighet är en förutsättning för en stark försvarsberedskap. Det finns fortfarande hinder vid gränsöverskridande militära transporter och det behöver genomföras satsningar på infrastruktur för att kunna klara av både civila och militära transporter. Ett fungerande och effektivt skydd av kritisk infrastruktur, inklusive inom digitala sektorn och energisektorn, är viktigt. Sverige har ett grundläggande säkerhetspolitiskt intresse av att militär rörlighet i det euroatlantiska området förenklas. Det bidrar till en trovärdig avskräcknings- och försvarsförmåga i vårt närområde. Det är också en förutsättning för att enklare kunna ge och ta emot militärt stöd mellan allierade och partners. Effektiv militär rörlighet underlättar även ett snabbt insättande av militära krishanteringsinsatser i EU:s närområde. Allt detta är ett starkt intresse för flera av våra närmaste säkerhetspolitiska samarbetsländer. Det arbete som sker inom EU för militär rörlighet underlättar genomförandet av förflyttningar av militär trupp, bidrar således till att stärka Natos kollektiva försvar, vilket regeringen är positiv till.

Förenklad militär rörlighet har också ett tydligt mervärde ur ett svenskt totalförsvarsperspektiv. Det är viktigt att hänsyn tas till att även samhällsviktiga civila transporter kan utföras på ett tillfredställande sätt, där effekterna behöver analyseras närmare. Militär rörlighet är en prioriterad fråga och regeringen har i direktivet till Trafikverket om att ta fram en ny trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen 2026–2037, angivit att Trafikverket ska beakta totalförsvarets behov av transportinfrastruktur, bl.a. behovet av att upprätthålla

samhällsviktiga funktioner inför och under höjd beredskap och ytterst krig samt att möjliggöra militär rörlighet och Natos militära operationer, inklusive världlandsstöd.

Regeringen välkomnar även kommissionens ökade ambition att öva förflyttning av militär trupp i samband med övningar samt uppdrag till medlemsstater att testa systemen för militär rörlighet. Sådan verksamhet är ett viktigt verktyg för att säkerställa att de system som finns uppfyller de krav som förväntas i händelse av höjd beredskap eller krig.

Regeringen anser dock att det är flera frågor som behöver klargöras. Kommissionen anger att de vill upprätta ett europeiskt område för militär rörlighet senast 2027. Ambitionen är att den på sikt ska bli ett så kallat militärt Schengen, dvs att militär trupp som kommer till Europa från tredje land endast ska behöva genomgå en gränskontroll och sedan ska kunna röra sig fritt inom Europa. Ambitionen är hög, men konsekvenserna av ett sådant förslag behöver analyseras närmare.

Regeringen välkomnar initiativet som syftar till att stärka den militära rörligheten inom unionen och ser värdet av att skapa flexibilitet i situationer där snabb handläggning och samordning är nödvändig. Samtidigt bedömer regeringen att den föreslagna mekanismen EMERS och reglerna för dess aktivering aktualiserar flera frågor som behöver analyseras närmare, bland annat relationen till andra krisinstrument inom Unionen, särskilt Civilskyddsmekanismen. Om EMERS aktiveras kan det enligt förslaget göras undantag från flera olika EU-rättsliga regelverk. Det är regelverk som syftar till att bl.a. skydda den nationella växthälsan, djurhälsan eller livsmedelssäkerheten. Behovet av undantag eller avsteg från regelverken bör därför analyseras i den fortsatta processen. I en sådan analys bör berörda svenska myndigheter med expertis inom respektive område få möjlighet att lämna synpunkter.

Regeringen erinrar om att gemensamma åtgärder, såsom EMERS, inte kan ges en innebörd som i praktiken leder till att medlemsstaterna hindras från att iaktta sitt eget ansvar för nationell säkerhet. Det måste således analyseras djupare vilka konsekvenser en aktivering av EMERS skulle få nationellt och vilka krav det ställer på medlemsländerna.

Regeringen bedömer vidare att det krävs ytterligare analys av förslaget om att inrätta en gemensam solidaritetsmekanism av leverantörer som kan bistå vid militära transporter. Tanken är att det ska kunna gå att avropa resurser från solidaritetspoolen tjugofyra timmar om dygnet, sju dagar i veckan. Regeringen bedömer att förslaget i grunden är positivt, bland annat då vissa typer av transportresurser är begränsade. Det behöver dock utredas närmare vad som händer vid intressekonflikter vid avrop av samma resurser.

De förslag som kommissionen presenterat påverkar inte medlemsstaternas fortsatta ansvar för sin egen nationella säkerhet. Medlemsstaterna har enligt fördragen rätt att vidta åtgärder som krävs för att skydda nationell säkerhet och är inte heller skyldiga att lämna ut uppgifter om det skulle strida mot väsentliga säkerhetsintressen.

Vidare behöver förhållandet mellan CER-direktivet¹ och den nu föreslagna regleringen klargöras. Detsamma gäller förhållandet till NIS2-direktivet.²

Det behövs även förtydliganden kring förslagen om ökad digitalisering i administrativa processer kopplade till militär rörlighet. Regeringen bedömer att informationssäkerhetsaspekten är viktigt i detta sammanhang. Slutligen är det också viktigt att ambitionshöjningarna inte leder till etablering av dubbla strukturer med motsvarande ansvar i EU och Nato.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Många medlemsstater har på en övergripande nivå välkomnat paketet om militär rörlighet. Medlemsstaterna har betonat vikten av att göra framsteg inom militär rörlighet men poängterat att förslagen kräver närmare analys.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ståndpunkterna från andra EU-institutioner än kommissionen om EU:s paket för militär rörlighet är ännu inte kända.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Regeringen avser att remittera underlaget till berörda.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen anger artikel 91 och 100(2) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) som rättslig grund för förordningen.

Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, dvs. rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionen anser att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Militär rörlighet är ett område som har en inneboende transnationell natur och i hög grad påverkas av komplexiteten i att militär trupp rör sig över andra staters territorium. För att skapa bäst förutsättningar för sömlös och effektiv militär rörlighet är det därför mest effektivt att hantera frågorna på EU-nivån.

Kommissionen konstaterar att det är nödvändigt att etablera en sammanhängande och enhetlig ramreglering på EU-nivå. Detta eftersom insatser på nationella och multilaterala nivåer inte har varit tillräckligt effektiva. Regelverken inom området är idag inkonsekventa med divergerande nationella bestämmelser. Detta resulterar i ett fragmenterat regelverk som hindrar effektiv användning av transportinfrastruktur som ska användas för både civila och militära transporter. De militära transporterna får därför större påverkan på civila transporter än vad som är nödvändigt. Utöver det anser kommissionen att nationella bestämmelser om gränspassage för militär trupp behöver integreras och utvecklas inom ramen för den gemensamma transportpolitiken.

Kommissionen anser också att det är svårt för medlemsstaterna att själva hantera frågorna om gemensamma logistik- och transportresurser, dels p.g.a. stora kostnader i förhållande till användande, dels för att det riskerar att leda till att det uppstår duplicering av resurser. Det har gjorts vissa multilaterala samarbeten inom området, men de spretar och är begränsade till vissa

medlemsstater. Genom att inrätta en solidaritetspool och införa åtgärder för att stärka solidariteten mellan medlemsstaterna när det gäller att få tillgång till relevanta förmågor, och genom detta åtgärda de förmågebrister som för närvarande hindrar militära transporter på unionsnivå, respekterar förslaget subsidiaritetsprincipen genom att tillhandahålla en lösning på unionsnivå för en gränsöverskridande utmaning.

Slutligen anför kommissionen att både Europeiska Revisionsrättens utlåtande³ och vad medlemsstaterna framfört under konsultationerna inför paketet talar för att det finns ett behov av att hantera frågorna om militär rörlighet på EU-nivån.

Avseende proportionalitetsprincipen anser kommissionen att de föreslagna åtgärderna är noggrant kalibrerade för att vara proportionerliga utifrån förordningens behov och innebär en balans mellan å ena sidan behovet av enhetliga bestämmelser och procedurer för militär rörlighet och å andra sidan medlemsstaternas ansvar för militär rörlighet. Förslaget påverkar varken staternas suveränitet när det gäller att besluta om militära transporter inom unionen eller att bevilja tillstånd för transitering genom staternas territorium. I stället syftar förslaget till att effektivt implementera staternas suveräna beslut och därmed förbättra effektiviteten av militär rörlighet.

Genom förslaget anser kommissionen också att de har uppnått proportionalitet genom en balans mellan behovet av att kunna genomföra militära transporter och dess påverkan på civila. Att kommissionen dessutom skilt på vanliga transportregler och transportregler som gäller under nödläge (EMERS) och i situationer då de verkligen behövs, bidrar också till att inte i onödan påverka den civila sektorn.

Regeringen delar kommissionens bedömning att det framlagda förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

³ European Court of Auditors Special report 04/2025 – EU military mobility – Full speed not reached due to design weakness and obstacles en route.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen kommer att lägga fram den nya förordningen om militär rörlighet för rådet och Europaparlamentet för antagande enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Förhandlingen i rådet kommer att ske inom en tillfälligt sammansatt arbetsgrupp och påbörjas under våren 2026.

4.2 Fackuttryck och termer

Cabotage: när en utländsk aktör gör inrikes transport i ett annat land. Reglerna finns för att balansera fri konkurrens med skydd för den nationella marknaden och arbetsvillkor.

Dubbla användningsområden (*dual use*): framför allt inom infrastruktur som är utformad för att kunna användas både för civila och militära ändamål, exempelvis vägar, broar, järnvägar, hamnar och flygplatser.

Militär rörlighet: förmågan att snabbt och effektivt förflytta militär personal, utrustning och materiel inom och mellan länder, inklusive de administrativa, juridiska och infrastrukturella förutsättningar som krävs för att militära transporter ska kunna genomföras utan onödiga hinder.

Motståndskraft (*resiliens*): samhällets, myndigheters och infrastrukturens förmåga att motstå, hantera och återhämta sig från störningar, kriser eller angrepp, samtidigt som grundläggande funktioner kan upprätthållas.

Transportkorridorer (logistikkorridorer): Utpekade rutter där infrastruktur och processer prioriteras för att underlätta snabba och samordnade militära förflyttningar.